

Nie tylko od święta:

jak codzienna obecność
tworzy mosty między pokoleniami?

Dr Marlena Kondrat

Uniwersytet Warszawski,
Prezes Krajowego Instytutu Gospodarki Senioralnej

Stowarzyszenie
mali bracia Ubogich
przyjaciele osób starszych

Nie tylko od święta:

jak codzienna obecność tworzy mosty między pokoleniami?

Dr Marlena Kondrat

Uniwersytet Warszawski,
Prezes Krajowego Instytutu Gospodarki Senioralnej

29 kwietnia obchodzimy Europejski Dzień Solidarności Międzypokoleniowej.

To dobry moment, by zatrzymać się i zapytać: jak naprawdę wyglądają nasze relacje z osobami z innych pokoleń? Często deklarujemy szacunek, ale w codzienności dzielą nas niewidzialne mury uprzedzeń i niewiedzy.

Niniejsza publikacja pokazuje, jak te mury „rozsadzić” od środka – nie przez wielkie akcje, lecz przez uważność, obecność i małe kroki. Dzięki nim możliwe jest zrozumienie mechanizmów stojących za ageizmem, a także odkrycie, dlaczego zwykła rozmowa ma moc zmiany. Czytelnik znajdzie tu też konkretne wskazówki pokazujące, od czego zacząć budowanie autentycznej więzi.

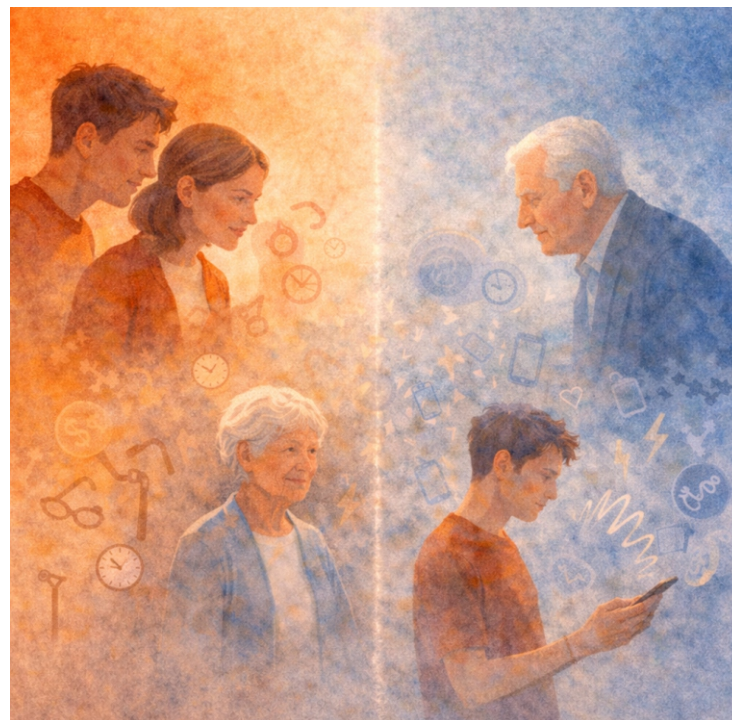
Tekst oferuje zarówno diagnozę problemu, jak i zestaw inspirujących wskazówek do budowania autentycznej, wzbogacającej obie strony więzi.

Ageizm – cichy towarzysz codzienności. Gdy widzimy metrykę, a nie człowieka.

Pojęcie „ageizmu” nie jest wcale wytworem współczesności, choć dziś brzmi wyjątkowo aktualnie. Termin ten, na wzór „rasizmu” czy „seksizmu”, ukuli w 1969 roku amerykański geriatra Robert N. Butler i jego współpracownicy. Obserwując praktyki w szpitalach i domach opieki, a także język polityki społecznej, opisali zjawisko systemowych uprzedzeń, dyskryminacji i stereotypizacji wyłącznie na podstawie zaawansowanego wieku. Butler definiował ageizm jako „głęboko zakorzeniony, często nieuświadomiony strach przed starzeniem się, prowadzący do negatywnego postrzegania, marginalizacji i wykluczania osób starszych”. Od tego czasu ponad pół wieku badań potwierdza, że ageizm to nie margines, lecz jeden z najbardziej rozpowszechnionych i społecznie akceptowalnych rodzajów uprzedzeń. Co istotne, dziś wiemy, że ageizm jest dwukierunkowy. Dotyka nie tylko seniorów, ale i osoby młode, które bywają lekceważone jako „niedoświadczone”, „roztargnione” czy „niepoważne”. Ta obustronność tworzy błędne koło nieufności i niezrozumienia, pogłębiając podziały.

W odróżnieniu od otwartej wrogości, współczesny ageizm rzadko przejawia się wprost. Przenika raczej szeptem przestrzeń naszych codziennych interakcji, tworząc toksyczny podkład dla relacji. To język, który redukuje człowieka do jego metryki i przypisanych jej ograniczeń. Wyraża się w „dobroliwym” protekcjonalizmie: „Babcia się pogubiła w tym sklepie”, „Dziadek znów marudzi o polityce”, „Nie zwracajmy głowy pani doktor takimi drobiazgami, to normalne w twoim wieku”. Mała wskazówka na co dzień: Złap się na takich myślach.

Następnym razem, zamiast z góry oceniać sytuację przez pryzmat metryki, po prostu zapytaj osobę starszą: „Czy mogę w czymś pomóc?” lub wysłuchaj jej bez zakładania, że wiesz lepiej. To gesty, które infantylizują: poklepywanie po dłoni, mówienie podniesionym, przesadnie artykułowanym tonem (tzw. „elderspeak”), automatyczne wyręczanie

O autorce:

Dr Marlena Kondrat – Prezes Krajowego Instytutu Gospodarki Senioralnej, pracownik dydaktyczno-naukowy Uniwersytetu Warszawskiego oraz wykładowczyni Uniwersytetu Civitas.

Naukowo zajmuje się wpływem silver tsunami na procesy gospodarcze oraz zarządzaniem różnorodnością pokoleniową w organizacjach. W Krajowym Instytucie Gospodarki Senioralnej odpowiada za obszar włączania cyfrowego osób dojrzałych, tworząc programy edukacyjne mające na celu podnoszenie kompetencji cyfrowych seniorów w Polsce. Uczestniczy w komisjach sejmowych, tworzy rekomendacje dla rządu w zakresie wsparcia osób dojrzałych, publikuje na tematy dotyczących seniorów i nowych technologii.

Konsultacja merytoryczna:
Joanna Mielczarek

Skład i opracowanie graficzne:
Paweł Barski

Publikacja przygotowana w ramach projektu „Ich oczami” finansowanego przez AXA

Stowarzyszenie
mali bracia Ubogich
przyjaciele osób starszych

